

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

08.02.2012 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник Класа

✓ Индустрията приключи 2011 г. със спад

http://www.klassa.bg/news/Read/article/194761_%D0%98%D0%BD%D0%B4%D1%83%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D1%87%D0%B8+2011+%D0%B3.+%D1%81%D1%8A%D1%81+%D1%81%D0%BF%D0%B0%D0%B4

След като през цялата изминала година промишлеността се радваше на годишен растеж, декември донесе и първия спад в сектора. По данни на НСИ през последния месец на годината индустрията отчита 0.6 на сто спад спрямо година по-рано. Влошаването на показателя според експертите се дължи основно на добивната промишленост, която отбелязва 20.4 на сто спад, както и преработващия сектор с 3% намаление. На годишна база е регистриран още спад в производството на инвестиционни продукти (9.9%), докато ръст е отчетен при енергийните продукти (1.9%) и при продуктите за междинно потребление (1.2%). Спрямо ноември индексът на цените в промишлеността намалява с 1.3 на сто. През декември спрямо предходния месец производството в преработващата промишленост намалява с 13.8%, докато в добивната индустрия има ръст 17.3%. По-значителен спад в преработващата промишленост се наблюдава още в производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 31.6%, както и в сектора на метални изделия и основните метали.

Най-сериозен годишен спад отново отбелязва строителният сектор, който приключва 2011 г. с 11.1 на сто годишно понижение. От НСИ уточняват, че спрямо ноември спадът е 1.1%. На годишна база намалението на строителната продукция се дължи предимно на понижението при гражданското строителство, където спадът е 16.6%, докато в сградното строителство намалението е 8.8%.

Под равнището от декември 2010 г. остава и търговията на дребно. В края на миналата година секторът е приключил с 2.4 на сто по-нисък резултат спрямо 12 месеца по-рано. Търговията на дребно обаче е единственият сектор, който отчита минимален ръст от 0.3 на сто спрямо ноември. Оборътът през декември спрямо същия месец на 2010 г. бележи ръст в търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 10.1%, и при продажбите на храни, напитки и тютюневи изделия с 0.6%. Спад пък е отчетен при търговията с битова техника, мебели и други стоки за бита с 8.4%, при реализирането на компютърна и комуникационна техника със 7.2%, в търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия и при продажбите на автомобилни горива и смазочни материали.

Вестник Капитал дейли

✓ Колко е важно да бъдеш иновативен

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/02/07/1761497_kolko_e_vajno_da_budesh_inovativen/

Българската икономика може да стане по-конкурентна с повече и по-ефективни инвестиции в иновации и научноизследователски проекти. В момента обаче страната ни отделя едва 0.48% от своя брутен вътрешен продукт (БВП) за това, или три пъти по-малко от средното в ЕС. Бизнесът също изостава значително в темповете на внедряване на иновации в сравнение със своите европейски партньори. Това са част от изводите в доклад на Световната банка, който анализира ролята на научните изследвания в икономиката на България.

"България си е поставила амбициозна цел – до 2020 г. разходите за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) да достигнат 1.5% дял от БВП, или три пъти повече, отколкото са сега. Това обаче няма как да се случи, ако се запазят сегашните тенденции", заяви вицепрезидентът на Групата на Световната банка за развитие на финансовия и частен сектор Джанамитра Диван. Проблемите са ясни отдавна - недостатъчна усвояемост на европейските средства и силен превес на държавните над частните инвестиции в наука и иновации. В допълнение могат да се посочат и недостатъчно ефективните институции, застаряването на научните кадри в страната и "изтичането на мозъци" навън.

Изооставане

България си е заложила като цел до 2020 г. да увеличи инвестициите в НИРД до 1.5% от БВП. Дори и парите за иновации да нараснат до този процент, страната ни отново ще е на опашката в ЕС. За сравнение, заложеният индикатор на общността е до 2020 г. за развойна и научна дейност да се отделят средно 3% от БВП. Постигането дори и на по-ниската цел обаче ще бъде по-скоро невъзможно за България, ако не се ускори усвояването на евросредствата. Към момента едва 1.7% от общо 482 млн лв. са разплатените суми за иновационни дейности от ОП "Конкурентоспособност", а са договорени малко над 33%.

Ефектът от липсващите иновации се вижда и в структурата на икономиката. Въпреки че българският експорт в последните години достига 60% от БВП, едва 3% от него са високотехнологични продукти, които носят голяма добавена стойност в икономиката. За сравнение, в ЕС този показател е средно 16%.

Положителна тенденция все пак има в патентната сфера. След срива през 90-те години на миналия век в последното десетилетие има огромен ръст на патентоването на иновативни продукти, но той е основно в комуникационния и компютърния сектор (виж графиката).

Ролята на държавата

За да достигне целта си, държавата ще трябва да увеличи и разходите, които отделя за наука. Причината е, че именно тя в момента има водещата роля за този вид инвестиции, се твърди в доклада. Според експертите от Световната банка обаче моделът трябва да се промени - вместо по-голямата част от средствата да отиват като директна субсидия за университетите и БАН, те трябва да се отпускат на конкурентни начала - за проекти.

Към момента това се случва само през Национален фонд "Научни изследвания", в който са едва 10% от всички публични средства за иновации. В същото време всяка пета фирма в България заявява, че не разполага с достъп до външно финансиране, необходимо за дългосрочно инвестиране в НИРД. "Това са най-вече средни, малки и микропредприятия, към които трябва да бъдат насочени и публичните разходи за НИРД", смята Диван.

Бизнесът трябва да е водещ

Съотношението на частните и публичните инвестиции в иновации в България в момента е 30/70. За сравнение, в държави като Германия, Финландия и Швеция частният сектор поема над 65% от финансирането на научните изследвания. Затова и една от препоръките в доклада е водещата роля на държавата да се промени.

Частният бизнес е най-големият печеливш от иновациите и науката и той би трябвало да има най-голям интерес да инвестира в тях. Данните на финансовата институция показват, че в периода 2005/07 г. българските компании, които са инвестирани в иновации, бележат 26% среден ръст на печалбите на година, което е 1.5 пъти повече от останалите. Разликите са още по-големи при персонала. Иновативните фирми наемат средно 8% повече служители годишно, а неинновативните - нула.

Въпреки осъзнатите ползи обаче българският бизнес не е особено активен в тази насока. По данни на банката през 2008 г. (една от най-силните за българската икономика - бел. ред.) 55% от фирмите активно са модернизирани производството си, но само 28% от тях са инвестирани в научноизследователска дейност, а дългосрочен ангажимент за инвестиции в наука и иновации имат броени компании.

"Проблемът е още по-сериозен. Фирмите, които все пак инвестират в развойна дейност, го правят извън страната. Така те изнасят и добавена стойност и ощетяват научния сектор. За това и икономиката ни е толкова енергоемка и неефективна", заяви изпълнителният председател на Българската стопанска камара Божидар Данев.

Скъсаните връзки

Страната ни има и още един проблем. Връзката между образование, наука и бизнес все още се губи, въпреки че законодателството, свързано с науката, вече е добро, призна образователният министър Сергей Игнатов. Според него застаряването на научните кадри в страната също е осъзнат проблем, който обаче няма да се реши просто с наливане на държавни средства в университетите и БАН.

"Моделът на финансиране вече е такъв, че повече ще получават по-добрите. А "изтичането на мозъци", основно към САЩ, е проблем на цяла Европа", заяви министърът. Думите му бяха потвърдени и от Джанамитра Диван. "Тенденцията е този натиск да се усилва все повече, трябва да намерите начин да му противостоите", каза той.

✓ Промислеността, търговията и строителството се свиват през декември

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/02/07/1761443_promishlenostta_turgoviiata_i_stroitelstvoto_se_svivat/

Последният месец на миналата година не е бил благоприятен за българската икономика. Предварителните данни на Националния статистически институт (НСИ) показват понижение, както в търговията на дребно и строителството, така и в промислеността, която през последните месеци отбелязваше увеличение на годишна база. Данните идват само два дни след като националната статистика обяви спад и на потребителското доверие за първия месец на 2012 г.

Промисленост

Промисленото производство през декември отчита спад както на месечна, така и на годишна база. С 1.3% намалява произведената продукция в сравнение с предходния месец, а спрямо декември 2010 г. понижението е 0.6%. С добри данни на фона на общия спад се откроява добивната промисленост. Производството при нея отбелязва 20.4% ръст на производството на годишна база. Това се дължи най-вече на увеличението при добива на метални руди, както и при въглищата. В сравнение с ноември производството на метални руди през декември е скочило двойно. Това обаче донякъде се дължи на отчетения спад от близо 40% за предходния месец.

Не толкова оптимистично е положението в преработващата промисленост, където произведената продукция намалява с 3% спрямо декември 2010 г. и с близо 14% в сравнение с ноември. По-значителен спад на годишна база е регистриран при производството на хартия и картон и на превозни средства. В същото време продукцията на лекарства и химични продукти нараства съответно с 29.7 и 16.8%.

Страх от пазаруване

Промяната в оборота в търговията на дребно остава отрицателна, въпреки че се забавя до 2.4% на годишна база от -5.3% през ноември. При хранителните стоки има леко увеличение от 0.6%. Забелязва се ясно изразена тенденция на пренасочване на оборотите от неспециализираните към специализираните магазини, като първите отбелязват спад от 0.7%, а вторите отчитат с 8.3% по-големи обеми.

За разлика от лекото увеличение на хранителните при нехранителните стоки има понижението от 3.8%, като най-значително е то при търговията с битова техника, мебели и други стоки за бита, както и при търговията с компютърна техника.

"При положение че депозитите на гражданите растат, а потреблението намалява, единственото обяснение е, че клиентите се страхуват да пазаруват", коментира Светослав Радушев, управител на мебелен магазин "Комо". По думите му след Нова година положението е още по-зле, като приходите продължават да спадат спрямо януари 2010 г. И в търговията, както и в производството секторът на фармацевтията отчита добри резултати. Повишението е в над 10%.

Интересно е, че данните за търговията у нас се различават от тенденцията в Европейския съюз. Наскоро Евростат отчете, че оборотите в ЕС са се увеличили с 0.1% през декември. Освен това за разлика от България в ЕС се наблюдава понижение при търговията с храни (0.6%), докато продажбите на нехранителни стоки се покачват с 0.8%.

За сметка на строителите

Продължава и спадът в строителството у нас, като за последния месец на 2011 г. общото понижение е 11.1% в сравнение с декември 2010 г. Основната причина за това е свиването на инженерното строителство с над 17%. "Спадът на инженерното строителство е логичен заради намалението на изпълнението на обществените поръчки и намаляващите обеми в строителството", обясни изпълнителният директор на Камарата на строителите в България Иван Бойков.

"Министър Симеон Дянков отчете, че капиталовите разходи са намалели с 15%. Това е за сметка на строителния бранш", добави той.

Натрупан песимизъм

Негативните данни като цяло са изражение на натрупания песимизъм през последните месеци на годината.

"Докато до средата на 2011 г. преобладаваше оптимизмът в индустрията по отношение на поръчките и износа и нагласите бяха за излизане от кризата, през втората половина на годината тенденцията се обърна", коментира Камен Колев, заместник-председател на Българската стопанска камара. Като причини за това той посочи ситуацията в Европа, както и свиването на пазарите и понижаването на цените на ключови експортни стоки за България.

Сериозен фактор е и продължаващият спад на потреблението. По думите му все още не може да се направи заключение, че това е тенденция, но общото настроение е в тази посока. "Данните за бизнес средата също не дават основание за оптимизъм. Като се добавят и очакваното повишение на регулираните цени и ограниченият достъп до финансиране, прогнозата е по-скоро негативна", добави той.

✓ Glencore и Xstrata се договориха за сливане на стойност 90 млрд. долара

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/02/07/1760993_glencore_i_xstrata_se_dogovoriha_za_slivane_na/

Най-големият търговец на суровини в света Glencore и минният гигант Xstrata обявиха във вторник, че са договорили за сливането си. Обединената компания ще има пазарна стойност от 90 млрд. долара и лидерски позиции в търговията и добива термални въглища, мед, никел и цинк. По силата на споразумението инвеститорите в минната компания ще получат по 2.8 акции на Glencore за всяка акция на Xstrata, която притежават. Това съотношение дава на акциите на Xstrata по-висока стойност, отколкото се очакваше и осигурява 15.2% премия над цената на акциите от 1 февруари. И двете компании са създадени и базирани в Швейцария. Основател на Glencore е Марк Рич, станал известен през 80-те години със сделките си с режимите в Ирак и Иран и помилван в последния ден на президентството на Бил Клинтън. В началото на 90-те години обаче той е принуден да продаде мажоритарния си дял в компанията, *която тогава приема и сегашното си име (преди това е Marc Rich + Co). През пролетта на миналата година компанията пушна свои акции на борсите в Лондон и Хонконг.*

Нов гигант на пазара

"Имаме фантастична възможност да създадем нова движеща сила в глобалната суровинна индустрия", заяви Айвън Гласенберг, главен изпълнителен директор на Glencore, цитиран от Financial times. В новата структура той ще бъде заместник на изпълнителния директор Мик Дейвис, който досега оглавяваше Xstrata. Председателят на борда на минната компания Сър Джон Бонд също ще запази позицията си в обединената компания.

Мик Дейвис коментира, че сливането предлага уникална възможност за създаване на нов бизнес модел, който да отговори на променящата се среда. "Това беше следващата логична стъпка за два допълващи се бизнеса", заявява той. Акциите на новата компания, която ще се нарича Glencore Xstrata International ще бъдат разделени при съотношение 55 на 45 процента между акционерите на Glencore и Xstrata.

Планът за сливането е получил кодовото название "Еверест", което е препратка към съвместна експедиция в Хималаите на двамата изпълнителни директори преди две години. Ръководството на Glencore настоява за сливане на двете компании през последните пет години, но от Xstrata отказваха, тъй като търговската къща нямаше ясна пазарна оценка. За да отговори на изискванията на Xstrata, през май 2011 г. Glencore направи IPO за 10 млрд. долара.

"Сливане на равни"

Анализаторите отбелязват, че сделката ще разтърси минната индустрия, подобно на сливането на BHP и Billiton през 2001 г., което създаде най-голямата минна компания по пазарна капитализация и отприщи поредица от консолидации в сектора. Обединената компания ще е четвъртата по големина минна група в света след BHP Billiton, Vale of Brazil и Rio Tinto. Според експертите в средносрочен план новата компания ще има достатъчен финансов ресурс, за да се опита да придобие конкуренти като Anglo American, Fortescue и ENRC.

Сделката, което и двете страни определиха като "сливане на равни", трябва да бъде одобрена от 75% от акционерите, което се различава от обичайните 50%. Тъй като и сега Glencore притежава 34% дял в Xstrata, само две трети от акционерите ѝ ще имат право на глас. Това означава, че сливането трябва да бъде одобрено от мнозинството акционери на минната компания, като само 16.45 от тях биха могли да блокират сделката. Такъв вариант обаче е малко вероятен, най-малкото защото много институционални акционери в Xstrata притежават и дялове в Glencore.

Заедно с новината за сливането, двете компании обявиха и годишните си финансови резултати за 2011 г. Нетната печалба на минната компания е нараснала с 12% до 5.78 млрд. долара, а тази на Glencore има 7% ръст и достига 4.06 млрд. долара.

✓ **Бизнесът гневен от кризата с газа**

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1221362>

Какво стана с изграждането на междусистемните връзки между България и съседните ѝ страни, какво е наличното количество природен газ в Чирен и докъде стигна превръщането на находището Галата във второ газохранилище? Тези въпроси постави *Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ)* във вторник.

Причината са многобройните сигнали от членове на организацията за намалени доставки на синьо гориво през миналата седмица. Работодателите дори сравняват ситуацията с газовата криза от началото на 2009 г.

"КРИБ не може и няма да допусне българския бизнес да бъде заложен на национален нихилизъм, тясно корпоративни интереси и опити да бъдат запазени монополни позиции и печалби на гърба на целия български народ", се казва в декларация на КРИБ. От организацията настояват за открит дебат по проблема.

В края на миналата седмица от Европейската комисия обявиха, че доставките към осем страни, сред които и България, са намалени. По данни на "Булгартрансгаз" общият спад по тръбите в региона тогава беше 30%, което е застрашило и българската система.

Проверка на "Труд" показва, че доставките на газ за страната в момента са се стабилизирани, но няма сигурност докога ще се запази тази ситуация. Вече е отменено извънредното положение, въведено в края на миналата седмица от "Булгартрансгаз", с което се ограничаваха доставките за промишлени предприятия до размера на заявените от тях количества през септември м.г.

Също във вторник, но в Москва се състоя среща на икономическия министър Трайчо Трайков с руския му колега Сергей Шматко. На нея Шматко е обещал сигурни доставки на природен газ както за България, така и за останалите европейски държави, но само в рамките на предварително заявените от тях количества.

Междувременно зам.-председателят на "Газпром" Александър Медведев разкритикува за пореден път водената от Евросъюза политика за диверсификация на доставките на Стария континент, съобщи Ройтерс.

Рано сутринта във вторник излязоха и данните на Украйна за транзита през страната. Според тях през януари т. г. Киев е съкратил доставките на газ с 12% до 9,2 млрд. куб. метра спрямо същия месец на 2011 г.

Заради недостига на газ от последната седмица рязко се увеличи и цената на синьото гориво по международните борси. На лондонската промяната е с 28% до 520 долара за 1000 куб. метра.

✓ **ЕК порицава България и хвали Румъния за битката срещу корупцията**

<http://www.segabg.com/article.php?id=588170>

България се изправя пред заплахата да остане единствената страна от ЕС под наблюдение от Брюксел за правосъдие и вътрешен ред, след като очакваните днес междинни доклади на Еврокомисията ще покажат, че тя изостава значително от Румъния в битката срещу престъпността и корупцията. "България няма да е доволна от докладите", каза на "Сега" източник в Брюксел, запознат с техните текстове.

През юли ЕК ще направи преглед на своя контролен механизъм за двете държави от влизането им в ЕС и ще реши дали да го продължи, да го премахне или да го запази само за едната от тях. Румъния се амбицира да се избави от него и по-добрият междинен доклад я доближава към целта. България пък прави голяма крачка назад, защото за първи път, откакто е на власт правителството на Бойко Борисов, ЕК не забелязва "политическа воля" за борба с организираната престъпност и корупцията на високо равнище. Лошата оценка на Брюксел ще позволи на Холандия да потвърди отказа си да пусне България в Шенгенската зона.

Електронното издание "Медиапул" разпространи вчера неокончателен текст на междинния доклад, от който се вижда, че главни виновници за лошия образ на България са МВР и Висшият съдебен съвет (ВСС). ЕК вижда заплахата за демокрацията, която произтича не само от организираната престъпност и висшата корупция, но и от самите власти чрез манипулация на изборите. "Твърденията за изборни измами след президентските и местните избори през октомври миналата година се разследват от прокуратурата", пише в черновата. Източник на "Сега" в Брюксел каза, че правителството е настоявало да отпадне позоваването на критичните оценки на наблюдателите от ОССЕ за изборите, но в крайна сметка текстът е останал под линия в доклада. Освен това се добавя, че "възпиращи санкции за купуване на гласове, както и пълна прозрачност при финансирането на политическите партии - в съответствие с препоръките на Групата от държави против корупцията към Съвета на Европа - остават от съществено значение за общественото доверие в способността на властите за борба с организираната престъпност и корупцията".

Европейските експерти са смаяни от словесната война между МВР и ВСС, която води до още по-голяма непрозрачност на съдебната система и не помага за борбата с престъпността. Общият извод, който се повтаря от доклад в доклад (вече десет), е, че в България "няма убедителни резултати", т.е. осъдителни присъди за мафиотски босове и корумпирани висши политици. Забелязани са "даренията" за МВР, от които полицията се облагодетелства чрез заобикаляне на закона. "Практиката, свързана с дарения за полицията, все още повдига въпроси за отчетността/отговорността и финансовата прозрачност и по-специално за риска от заобикаляне на правилата за обществени поръчки", се посочва в доклада. Остра е критиката към кадровите решения на ВСС. Припомнят се назначенията в съдебната власт, довели до серия скандали. ЕК констатира, че въпреки критиките в доклада от юли 2011 г. Етичната комисия на ВСС още не си върши добре работата. Висшият съдебен орган е критикуван, че не се публикуват всички съдебни актове в интернет и че постоянно липсват пари за Единната информационна система за противодействие на престъпността, която се създава от 17 години. ЕК препоръчва да се изработи по-пълнен анализ на слабостите в разследването, повдигането на обвинения и

завеждането на дела от голям обществен интерес.

Комисията отчита, че няма "никакви конкретни резултати в системата за контрол на декларирането на активи на висши държавни служители с цел откриване и следене на необяснимо забогатяване". Брюксел забелязва многото прекратени разследвания, включително и на "редица случаи на предполагаема измама със средствата от ЕС". Освен това "във всички случаи, свързани с измама на средства от ЕС, внесени в съда през 2011 г., наказателната отговорност се заменя с административни глоби по искане на прокуратурата".

ЕК е разочарована, че България не обръща внимание на препоръките ѝ. "Въпреки че ЕК препоръча в дейностите на Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност, да се включи и активната проверка на висши чиновници и политици, тази препоръка не се изпълнява".